

Toimenpideoite TPA 88/2020 vp

Mia Laiho kok ym.

Toimenpideoite ympärivuorokautisen hoivan valtakunnallisista yhtenäisistä kriteereistä

Eduskunnalle

Vuonna 2018 vanhuspalveluissa oli kaikkiaan noin 93 000 asiakasta. Heistä 57 prosenttia oli kotihoidossa ja 43 prosenttia ympärivuorokautisessa hoidossa. Ikääntyneitä hoidetaan monenlaisissa toimintaympäristöissä, kuten kodeissa, palvelutaloissa, vanhainkodeissa ja muissa hoitoyksiköissä. Kotihoidon piirissä hoidetaan yhä huonokuntoisempia vanhuksia, ja moni heistä odottaa tarvitsemaansa paikkaa ympärivuorokautiseen hoivaan. Kaikille heille tulee tarjota yksilöllisten tarpeiden mukaista ja toimintakykyä tukevaa hoitoa ja hoivaa. Iäkkään ihmisen ei pitäisi joutua odottamaan hoitoon pääsyä kotona enää siinä vaiheessa, kun ei kotona enää pärjää. Yhtenäiset valtakunnalliset ympärivuorokautiseen hoitoon pääsyn kriteerit lisäisivät sekä ikäihmisen että omaisten luottamusta vanhusten hoidon palveluiden toimivuuteen ja helpottaisivat hoitotyötä tekevien hoidon tarpeen arviointia.

Kun iäkkään ihmisen toimintakyky ja muisti heikkenevät, saattaa hän tarvita ympärivuorokautista hoitoa. Ennen kuin vanhus pääsee tarvitsemaansa hoitoon, hänelle tehdään yleensä hoidon tarpeen arviointi, jonka mukaan hoitopaikasta päätetään. Kunnilla on käytössä ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyn kriteerejä, mutta eri kunnissa on käytössä erilaiset kriteerit ja hoitoon pääsy vaihtelee alueittain. Selvää ei kuitenkaan aina ole se, miten ja milloin palvelun piiriin pääsee. Ympärivuorokautisen hoidon tarpeeseen vaikuttavat yleensä lukuisat tekijät samanaikaisesti, ja usein kyse on moniulotteisesta ongelmavyyhdestä, jossa korostuvat sairauksiin liittyvät oireet ja toiminnan rajoitukset, suuri avun tarve sekä sosiaaliset kysymykset. Suomessa ei ole kansallisia ympärivuorokautiseen hoitoon pääsyyn kriteerejä. Valtakunnalliset ympärivuorokautiseen hoitoon pääsyn kriteerit tulisi määritellä, jotta tasavertainen ja yhdenmukainen hoivaan pääsy toteutuisi eri puolilla Suomea.

Ympärivuorokautisen hoivan paikat tulee jakaa niin, että ne kohdentuvat niille, jotka niitä oikeasti tarvitsevat. Kriteerien pitää olla julkiset. Tämä on tärkeää niin ikäihmisen kuin omaistenkin kannalta. Ikäihmisten yhdenvertaisuuden näkökulmasta tarvitaan avoimuutta ja selkeitä, yhtenäisiä valtakunnallisia kriteerejä. Kuntien on voitava tarjota heille tasavertaiset hoitoon pääsyn mahdollisuudet.

Erityisesti nyt väestön ikääntymisen, huonon taloustilanteen ja hoitajapulan takia ympärivuorokautisen hoivan paikkojen tarkoituksenmukainen kohdentaminen on korostunut. Riskinä on, että edellä mainittujen asioiden takia palvelun myöntämisen kriteerejä saatetaan joissain kunnissa kiristää, jotta voidaan vaikuttaa ympärivuorokautisen hoidon paikkamääriin. Tällöin vaikutuksena

Toimenpidealoite TPA 88/2020 vp

saattaa olla hoidon saannin epätasa-arvoisuus tietyillä alueilla. Olisikin tärkeää, että palvelun myöntämisen perusteet eli kriteerit määriteltäisiin valtakunnallisesti, jotta pystytään varmistamaan yhdenvertainen tehostetun asumisen saanti kaikille sitä tarvitseville vanhuksille.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin valtakunnallisten yhtenäisten ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyn kriteereiden laatimiseksi.

Helsingissä 26.6.2020

Mia Laiho kok
Ben Zyskowicz kok
Anna-Kaisa Ikonen kok
Paula Risikko kok
Sari Tanus kd
Mari-Leena Talvitie kok
Elina Lepomäki kok
Heikki Autto kok
Timo Heinonen kok
Ville Kaunisto kok
Jukka Kopra kok
Sari Sarkomaa kok
Matias Marttinen kok
Pauli Kiuru kok
Ruut Sjöblom kok
Terhi Koulumies kok
Arto Satonen kok
Sinuhe Wallinheimo kok
Sofia Vikman kok
Marko Kilpi kok
Sari Multala kok
Anne-Mari Virolainen kok